

ROSÉN, JOHAN

Tal, hållet, uti deras kongl. högheters, kron-prinsen Gustafs, och kron-prinsessan Sophia Magdalenas, höga närvaro, den 15 october 1766. På gymnasii bibliothecket i Götheborg, af Johan Rosén. Götheborg

1766

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
 - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
 - *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
 - *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

ROSEN, J.
EX.A

T A L,

HÄLLET,

UTI

DERAS KONGL. HÖGHETERS,

KRON-PRINSEN

G U S T A F S,

O C H

KRON-PRINSESSAN

S O P H I A

MAGDALENAS,

HÖGA NÄRVARO,

DEN 15 OCTOBER 1766.

PÅ GYMNASII BIBLIOTHEKET

I GÖTHEBORG,

A F

J O H A N R O S É N.

G Ö T H E B O R G,

Trykt hos JOHAN GEORG LANGE, junior.

2
10
1700-1829
1766

T A L
H A L L E T
U T I
DERAS KONIG. HÖGHETER,
KRON-PRINSEN
G U S T A F S.

Quorum posuere in pectore sedem

Blandus Honor, hilarisque, tamen cum pendere, virtus.

M A G D A L E N A S
HÖGN VÄRNARÖ,
DEN 5 OCTOBER 1766.

PA GYMNASII BIBLIOTHEKKT
I GÖTHEBORG,

A T
J O H A N N R O S E N

GÖTHEBORG,
Trykt hos Johan Georg Lindes, Justits.

DIAR
OCH
THIGNARMÅN

HÖGFÖRNÄME

GÅSTER OCH HERSKAP

AF

BÄGGE KÖNEN

VITTRHETS

ÄLSKARE GYNNARE SKYDDARE

SAMT

ALLE NÄRVARANDE STATER

HELSDAS OCH KALLAS

MED ALL VÖRDNAD

SOM HVAR OCH EN

EFTER STÄND och VÄRDIGHET ÄGNAR

TIL AT AFHÖRA

NÅGRA FÅGNE LJUD

AF

GYMNASII RECTOR

JOHAN ROSEN.

HÖGFÖRNÄME
GÅSTER OCH HERSK
Rikens upkomst är en frukt af åldrar,
och fordrar flere Regenters oför-
störda vård. Et Dannemark uply-
ser; et Preusen fultyggar rigtigheten
af denne sats. Om förbindelsen, at gå in
uti förre Konungars affigter, ej rörer ko-
rade Monarker; och desse likväl äro män-
niskjor, som vörda sig sjelfve mer uti För-
fäder, än Företrädare: så följer naturligen,
at Valriken, i jämförelse mot Ärfteliga,
svårligen, inom samma tid, upnä deras på-
syftade lyksalighet. Tagom förfarenheten
til hjälp; och flutom af mindre til större
hushåll. Om åkerbruk drifves, med ut-
märktare flit och båtнад, af en åboe, som
njuter laga besittning uppå sit hemman, än
af grannen, som har ingen rättighet, at
trygga sig vid för framtiden: så förstås ock,
utan vidlyftig omhugsan, at både Landt-
och Stads-manna näringar gynnas och skyd-
das mer af en GUSTAF VASA, som
anser Riket och Räfsnäs med samma ögon;
än

än af en AUGUST, han må vistas i Dresden eller Warschau. Jag förtiger med flit, hvad buller och oväsende, hvad krig och blods-utgjutelse, blifvet i längden för människjo-släktet sparadt, om världen kommet öfverens, at lemna vården om sina Kronor åt Konungar och Fäder, som hedrat både Thron och samtid.

Lyckelige Underfätare uti SVIA och GÖTHA VÄLDI, som funnet uti förenämnde store Konung och Stamfader all anledning, at helre, genom en afskuren valrättighet, gifva något bort af friheten, än, under en vördad täckemantel, stå sig sjelfve i ljuset!

Nu som ärfteliga Riken lofva diger och varagtig fällhet; så kan ej något hugneligare för Land och Rike tänkas, än daglige Riks-Arffingar. Arméer och Flottor äro vist icke så tillförlitliga fästen, som infödde Prinssar. Förbund uphäfvas och omväxlas: ofta kalnar kärleken krönta hufvuden imellan: än gör lättrogenhet skår i vänskapen, än äredryga steg. Däremot är bloden, som man säger, alltid tjockare, än vatnet: synnerligen är bandet, mellan Kongelige Barn och Föräldrar, heligt och ofliteligt: och det af altför begripelig orsak: ty när en Förstes lyckosama Regemente sprider sina förmåner til både des Hus och Underfätare; stadnar et vidrigt om-

skiffte, med känbaraste fölgher, hos Regenten och des närmaste.

Men vare fjerran all melancholisk underfökning! Almäna glädjen tillåter ej minsta drag af dylik tekning; och om Götheborg, under all högtidelig anstalt, ej finner nog utvalda färgor, för at måla tusende glädje-rörelser; leder sig felet från bristande värtalighet, men icke från tankefätt och känslor:

Uphög dig, du krönte Borg, och kasta fördublade frögde-iken! Din och Svea Rikes KRON-PRINS, en Gudars och GUSTAVERS ÄTLING, och dyr TELNING af gammal Ynglinga-Rot, pryder dine vallar. En JOUVEL i Sköldungars Hus, och lika storfläktad PRINSESSA, lyser up dina boningar. Et GUDA-PAR, Fullkomlighetens AFBILD; en PRINS, af Hvilken Europa så mycket väntar; salskapad med sin Kongeliga BRUD, som låner ingen glans af anor; framkallar visserligen all uptänkelig ärebetygelse.

Jubelfester utsättas och firas, snart efter hundra, snart efter femtio år. Götheborg har nu första skäl, at högtideligen glädjas, och uti Jubel-fänger utbrista, som fer i dag, hvad det antingen i femtio år, eller ifrån urminnes tider, saknat: nämligen dels infödde Förstar, dels et segrande botemedel emot dylik brist; en förtärlig

brist,

brift, och af så betydande påfölgd, at den
ej längesedan förvandlat Sverige flera re-
sor til et Val-Rike. Denna farhåga för-
svinner, när vår tilkommande ÖFVER-
HET hugnar oss, i desse glädje-dagar,
med sit Nådigsta besök. Huru mångfaldig
frögd upeldar nu hvar Svensk Underfåte?
Hvad under, om en synbar munterhet ly-
ser i allas ansigten? Hvad under, om ut-
vidgade hjertan och läppar göra den stu-
maste vältalig?

DERAS HÖGHETER, som öfver-
hopat vår Stad med så mycken nåd, kröna
denne takfågelse-dag, med DERAS Höga
närvarelse på Gymnasii Bibliotheket, där
tilstånd oss unnas, at offenteligen förklara
vår underdånigste fägnad. Lotten har den-
na gången fallet mig til, och således min-
dre lyckeligen ut. Huru vil min tunga,
snärd af ovana, fast uti Svenskt obundet
Tal, vara så mångas tålk? Eller en döde-
lig uttrycka de rörelser, som uplifva sam-
manbragte Svenskar, Danskar, Tyskar och
Ängelsmän?

Detta mål är vida skildt ifrån min oful-
komlighet; och jag förutser en altför kän-
bar fattigdom på ord: hvaraf händer, at,
då jag borde lifligen skildra samtelige När-
varandes glädje, törrådes illa nog min egen.
Landsmän, stige någon af Er up; eller
finne Svensk enfaldighet nåd hos jordiska
Throner.

Throner. Sanskyldig vörndnad känner ej smikrars språk; och Himmelska själar, som ifrån sjelfva barna-åren, fattat smak för fanning, upvakas aldrig med toma, fast underdånigst utfirade, complimenter. I så lyckelig belägenhet, utbeder och förbehåller jag mig, med all vörndnad, som vederbör, en mängd af Åhörare, på nämnde rum, s. m. Åhörare af bägge Könen: dem tilfället, och ej talemannen, til bevågenhet öfvertalar. Synnerligen bönfaller jag om våre DIARS, om Riddares och Vapnares, om Högförnämde Resandes, och alle Staters, önskade närvaro: försäkrad, at välmening är en dygd, och vältalighet en egenskap. Skulle jag, inför et Kongeligt, och ovanligen ädelfinnadt, Herkap, ej kunna så mycket drifva på den forra, som miströsta om den sednare?

Förene därföre med oss alle närvarande Stater både bön och glädjrop; och vare den forvisd ur Götha, som ej frögdar sig af hjertat öfver et så falsynt, högt och vederqvickande Besök! Götheborg, den 15 October 1766.

DURCHLEUCHTIGSTE, NÄDIGSTE,
KRON-PRINS OCH ARF-FÖRSTE;
DURCHLEUCHTIGSTA, NÄDIGSTA,
KRON-PRINSESSA!

Man sjunger hos Göther om Hymenäiska Värf;
och Norden firar en utomordentelig Hög-
tid. Landet helgas genom högfönskade Befök;
och Götheborg har et GUDA - PAR i sit sköte:
Götheborg är en Glädje - Stad,

Uphög dig, du krönte Borg; och kasta glänfande
frögde - sken! Gläd dig af din plantering, af din
handel, och dina flögder! Sjung om din segel-
led, dine förstader och länderier! Men lyckön-
ska dig först och sist öfver et nykommet, högt
och välsignadt HIMLA - PAR!

Uphög dig, du krönte Stad; stätt up, och
var glad! Et GUDA - PAR nalkas dine por-
tar. Ryktet, som efter sin vana, varet än gun-
stigt, än vidrigt, har altför ofta minskat, ej fal-
lan uphäfvet, vår förtröstan. Omfider vederfa-
res Götheborg en nåd, hvilken det, under in-
draget hopp, och i sin aflägsna vrå, mindre vän-
tat, än önskat. En liten brusande ström fördub-
blar sit glädje - forl; och rösten af flera qvarner
helfar DERAS HÖGHETER. Redan se vi
med ögonen, hvad vi med öronen fattat; och
njute vår försäkrade glädjes fullhet.

Triumphera, du krönte Stad; ståt up, och var glad! Tiden har vräkt hela femtio år bak om sig, sedan Hjalten i Norden, den Tolfte CARL, uplifvade Dotren Götha med sin höga närvaro. Dunder och åskelag voro fölghen af Des alranådigsta besök. Vår Stad är, jämväl i nyare tider, uplysd af majestät och glans: och dessa sednare tolf åren utgöra början af vår fallaste period. Härlighet har ju flödat på våra stränder; lycksaliga stränder, som kyft en **ADOLF FREDRICKS**, och **LOVISA ULRICAS**, fötter! Vare Gudars ÄTT ej mindre rik på välsignelse!

TriumpHERE Götheborg; och uphöge sig! Öfverflöd ströme på torg och gator! Våre murar hete Låf, och vallarne Säkerhet!

Alranådigste **KRON-PRINS!** Alranådigsta **KRON-PRINCESSA!** Den Kronan lyser skönast, i fleras tycke, som strålar af Underfåares återkastade glädje-sken.

Regerandes högsta pris är en lycksalig menighet, som röjer innerligen nögda känslor. Intet i verlden kan jämföras mot äran af et så stort, et så Kongeligt, och i förtid, men läfligen, vunnet ändemål: en ära, som **EDRA KONGELIGA HÖGHETER**, och få privilegierade själar, förbehålles. Prinsar och Prinsessor börja vanligen med sjelfva lifvet ärebanen: hvad under, om Sverges **ARF-KONUNG**, och **DES UTVALDA**, lemnat ofs en ljuf underpant, och liksom försmak, af tilkommande fällhet?

Triumphera, du krönte Stad; ståt up, och var ljus! Prunka med eldar, äreport och pyramider!

Fyra Elementer vitna, huru du, likafom drucken af lyckalighet, med offentlig frögde-betygelse, utmärker dit underdåniga nit. Fyrverkerier, som hastigt afbrinna, bilda nog ofulksomligen en varagtig glädje, som lågar i allas hjertan. Om Martialiska nögen ej fylla Skärgården up; erfätter doch et ådlare skri från sjökanten en dylik saknad. Säfve-berget, ehuru gammalt och målöst, utbrister i vältaliga genljud. Hade des fötter ej fastnat ner i jorden, och des rygg ej styfnat af ålderdom; skulle det antingen hoppat af lust, eller bögt hufvudet af vörndnad.

Triumphera, du krönte Stad; och dundra med canoner! Om fillen blänker, och uplyser våra skär; få förkräckes hon ej mer utaf Tyrs, än af Thors eldar. Hvi går ej från Kronan et blixtrande sken? Hvi ryter ej Götha Lejon af förnjöelse? Taler, I starke mörsare, med edre förfärlige mundar! Oden och Heimdal prydde fordom *Ingvar*, och sedermera GUSTAVER: en stor ÄTLING utkräfver förenad anstalt af bägge. Ja, bägge föra fine kämpar an. Et Borgerkap blänker i harnesk; och brynjorna glimma. Det är icke mängd, utan färdighet, som väcker upmärksamhet; och Götheborgares ärelystnad går nästan på förundran ut. „*Låter tiden förädla, säger Anfö-*“, *raren, så födande, som dodande konstler. Görer*“, *Er skyldighet i alla stycken; och hedrer befallningar,*“, *eller rättare sagt, Eder sjelfve.*“ Därtill lägger han et eftertryckeligen alfvarsamat, och militariskt, utrop: på stunden följer et himmelskriande svar. Ja, luften skallar, om jorden ej darrar. Strax uptråda Martis Söner, och förnya glädje-braket. Dunderande maskerader spelas; och bäfvan intager

ger både fångens och Evä Dötrar: än förskräckas, än instämna de, när ifrån vallar och förstäder ropas: **LEFVE KRON-PRINSEN!** **VÄLKOMMEN TIL GÖTHA RIKE!** **LEFVE KRON-PRINSESSAN!** **VÄLKOMMEN TIL SVERIGE!**

Triumphera, du krönte Stad; och utvidga din Åreport! I Götheborgska bröst öppnas tiotusende; hvarigenom låf och taksägelse frambyter. Alranädigste **KRON-PRINS!** Alranädigsta **KRON-PRINSESSA!** Vi kaste med vördnad neder, och lägge för **EDRA** fötter, våra hjertan; hjertan, som brinna för **EDRA HÖGHETER**, och dessa Nordiska Rikens, oskiljagtiga väl. Vi lägge dem neder, såsom talande vitnen, och lifliga vedermälen, af obeskrifveliga känslor.

Det är fant, at många Städens Inbyggare förekommet våra rökoffer; och til mycken underdånig fågnad, gifvet en högtidelig skål: hvaremot inga trykta tidningar canoniserat vår fromhet. Men lika fant och ofstridigt är, at detta gröfre rökverk öfverhöljer, som et moln, en utomdes blänkande Kongelig klarhet. Fördenskul lefver et uplyftare Borgerskap i den glada försäkran, at **EDRA KONGELIGA HÖGHETER**, långt ifrån at tilräkna Götheborg en efterlåtenhet, snarare förklara Nädigsta välbehag för nyktra lykönskningar af Underfätare, som fält en trogen förbön i Kyrkan, skött handel och näringar hemma, men talat litet eller intet om egna lustbarheter.

Triumphera, du krönte Borg; och utvidga dina gator: räta, sluttande, lindeprydda, men i dag
otil-

•tilräckeliga, gator! Glädjen är, efter sin art, aldrig fylllös. Ty fast han gör en tyftnad i bodar, och tomhet i alla verkstäder; så förvandlar, men ej uphäfver, han rörelserna. Vagnar rulla på vår svigtande grund; och dunder-hästar dansa på Götheborgska bryggor. Svea Rikes KRONPRINS är i Staden; och DES UTVALDA BRUD inträder. Ho skulle då vara så förgäten af sig sjelf, at han ej ville förr umbära det nödvändigaste, än förlora en oskatbar mögelighet, at hugnas af så lifgifvande blickar. Vi, som redan utgutet oss i vördsam förundran öfver et GUDAPAR, finne med bestörtning, at val föder qual; at ögonen ryckas nu til et, nu til et annat, ovanligen skönt och förtjusande, mål; hvarvid flere strålar af Gudomligheten göra något vilrådigt, och själen än af välluft intagen, än aldeles förvånad.

Triumphera, du Dotter Götha; tänd up dina lampor, och brin i ljusa frögde-lågor! PRINSESSAN af Dannemark hedrar dig med besök; det är allena något högt: och detta Lärohus med et ögna-kast; en ojämförlig nåd! Vår ungdom, upeldad här af, skal med yttersta sit vinlägga sig, at kunna för efterverlden förklara, buru både Konungar och Drottningar gynnat et ringa Lärosäte. Sjunger, J Skaldedemör, CHRISTINAS låf; och, Nio Systrar, upvakter en ny **SOPHIA!** Kommer ihåg, at detta Tempel, fast icke märkvärdigt af lärda skatter, ej heller af sålsynta naturens alster, har doch vunnet sit högsta lyster: et förnyadt utvärtes, och ojämförligt invärtes. Det har, om någon tid, sit rätta lyster i dag, när en Högbo

Philosoph, och upväxande SALOMON, utgö-
des inre Prydnad.

Triumphera, Götheborg; och öppna din utfigt!
En rätt och Kongelig fyn är den, som Regenten
äger inom sig: „*At genom Lagar och efterdomen*
„*befordra giftermål; at gynna frihet i näringar; at*
„*främja sjöfärten; at upmuntra fiskerier här, han-*
„*del och sfögder där; at yrka planteringar på st*
„*ställe, bergverk annorstädes, åkerbruk allestädes.*“

Triumphera, lyckelige Stad; och Residenten
öppne sin utfigt! Invånaren pryder huset; och en
GUDA - SON kastar ensam så mycken glans,
at Bostället vinner ingen upmärksamhet.

Triumphere Götheborg; och, Invånare, mät-
ter Edra ögon! Flera Nationer se nu, med ofägelig
fägnad och förundran, ADOLF FRED-
RIC, den Mildes, SON: en PRINS af
egenskaper; en KRON-PRINS, i hvilken För-
fynen bereder vårt och efterkommandes väl: en
boren STOR-FÖRSTE; som, uti sällskap med
Rikets ypperste *Riddare, Diar och Thignarmän,*
möter, hemtar, ledsagar, och, likasom på kärle-
kens egne vingar, återförer, sin KONGELI-
GA BRUD, Dannemarks och Noriges; ja, nu
mera Sveriges, Göthes och Vändes, dyra KRON-
PRINSESSA. Sjunger, J Skalder; fastän fän-
gen är Svensk, och ljudet ej förskrifvet från Italien!

Triumphere Götheborg; och, Invånare, mät-
ter Edra ögon! Flera Nationer se nu, med blan-
dad vördnad och förundran, en PRINSESSA,
som intaget, med lika lätthet, Svenska hjertan,
Svenska tänkesätt, och Svenske botnen. Hvad
oinskränktere magt, än at vinna segrar, hvar man
framträder?

Någre

Någre tro sig, uti HÄNNES HÖGHET, igenkänna DES Högsaliga Fru MÖDER, en Dotter af den Andre GEORG, Ängelands ärerike, men framledne, Konung. Andre föra sig, ej utan glädjetårar, til finnes en Dansk ULRICA. Minnet, som lefver i välfignelse, billigar allas åstundan, at falla neder för en lika Christelig, det är Gudomelig, PRINSESSA.

Tag emot denna bekännelse; tag ock emot detta mönster, Dyresta PRINSESSA! Glömes för öfrigt, om mögeligt är, alt hvad EDER HÖGHET lemnat i Köpenhamn, efterdömen undantagne! Vi föreställe oss, utan svårighet, bilden af et ömt afsked. EDER HÖGHET har nyligen budet en på Thronen upstigen BRODER farväl, utan at upvänta Bägges Dyra COUSINE, den efterlängttade Dancka Drottningen. EDER HÖGHET har, med hjertelig rörelse, lemnat Tvänne Konungars Efterlefsverfkor, samt Höga Syskon och Anförvanter; men - - för at möta Sin KONGELIGE, Sin Utvalde BRUDGUM. EDER HÖGHET har ej längesedan lemnat Cypresser, för at bindas med Myrthen: lemnat et, genom hög och lyckelig födsel tilgifvet, folk; och redan funnet, eller vunnet, et annat; at öfvertyga verlden, huru Kongelighet och Dygd äger nyckelen til flera Riken.

Alranädigste KRON - PRINS! Ojämförliga KRON - PRINSESSA! GUDOMELIGA PAR! Det är något skönt, at födas til och vid Thronen; men at skänka verlden Prinssar och Thronföljare, mycket förträffeligare. Scandinavien har i lika tid fågnat sig öfver EDRA HÖGHETER;

HETER: och BÄGGE voren J til Sveriges
 Vål bestämde: Manhem får nu skörda frukten af
 BÄGGES mognad: BÄGGE dragen J vår ut-
 märktafte vördnad til EDER. Triumphere Gö-
 theborg; och afbörde sig emot BÄGGE förft-
 lingen af sin hylning, under tusende lykönskning-
 gar. Lyse Sveriges ögneftenar så vift oförän-
 derligen, och likne så vift EDRA HÖGHE-
 TER Tvänne Stjernor vid Norre Polen, som
 hela Norden klarnat vid EDER förenta glans,
 och glädje tindrar ur allas anleten!

Jag stadnar i förundran. Hvad mera kost-
 bart, än Sköldunga Blod, som rinner i Oldenburg-
 ska Ädror? Hvad mera falsynt, än en Telning af
 Vasa Stam, och et Skott af en aderton-hundra-
 årig Ynglinga - Rot? Välkomne, Güdars ÅT-
 LINGAR! Förfäkrer! Konunga-Stolen från ödes-
 mål, Riket från öfvervåld, Underfåtare från vil-
 rådighet! Välkommen, Dyraste KRON-PRINS,
 om Hvilken Ryktet och Avisor aldrig så frikostigt
 ytrat sig, at ju verkeliga närvarelsen talar mycket
 mer! Välkommen, Nädigsta KRON-PRIN-
 SESSA! Teken och under fördublas, när Tvän-
 ne så Stora LJUS på samma tid för ofs upgå.
 Välkomne, KONGELIGE GÄSTER! Lika
 kärkomne til verlden, lika kärkomne til Göthe-
 borg. J Skalder, sjunger om LOVISAS
 SON; och förgäter ej, J Systrar, en annan LO-
 VISAS DOTER!

* * *
 Öfverjordiska PAR! Götheborg har intet stort,
 intet falsynt at upvisa. Vår Stad är väl ingen
 Eremitage; men ock intet Köpenhamn. Inga

Kon-

Kongeliga Slott, intet Rosenborg, intet Drottningholm, äro på reddan, eller här i Staden, synliga. Stig neder af dit sate, du Drottning i Götha! Man finner här inga Grefliga Palats, intet Universitet, inga lysande Bibliotheker, inga tusendåriga minnesmärken, inga konstiga Cabinetter, ingen Arsenal, intet Bollhus. Intet, som är vårt eget, förtjenar EDRA HÖGHETER S åsyn. Den enda Zirat, som Götheborg äger, är et Lån; och Staden utbeder sig den Nåden, at äga det, flere dagar, helt och hållet. En Nådig vink uplifvar vår förtröstan. Triumphera, du krönte Borg; och utvidga dig af glädje!

Denne Stad har, korteligen at säga, mindre gränslåt, än styrka. Vår utskepning öfvergår sjelfva Stockholms; och Holländska Nybygget har mindre tarfvor, än tilgångar. På Beursen talas om Pund och Riksdalrar; och vore Götheborg en Republik, utan gemenskap med Svea Rike; skulle Vexel-prisen aldrig hos oss upjagas. Handeln är själen af denne Stapel; och därtill har både konst och natur, samt en Stor GUSTAF, lånt oss all beqvämlighet. Holländska smacker slagga midt i Staden: och när en Köpman hisfat segel vid sin trappa; får han takla ner dem i Amsterdam, eller vid verdens ände.

Götheborg, och nämnde Stad, äro hundra mil skilde från hvarandre til pragt och rikedomar. Jag begår intet urbota brott, om jag talar litet om et Carthago vid Cattegat.

Naturen skapar oräkneliga mästerstycken; men få falskta själar. Götheborg är i dag en liten bild af naturen: Götheborg har i dag, emot des plägsed, altsamman: Häf-folk och Wilde; folk

ifrån högsta til lägsta stånd; och människjor af alla Religioner. Judar och Christne mötas på våra gator: Hedningar och Mahometaner falla ned för et GUDA-PAR. Alle skola framdeles öfvertyga den mörka verlden, at Norden äger ljus, och Nordiske Prinsar nog människjo-kärlek, för at göra Christna namnet ej mindre vördadt i Canton, än älskadt i Tranquebar. Triumphera, Götheborg; och bygg up Kyrkor i China!

Jag ser at våra Tempel, helgade dels at Himmelens och jordens HÉRre, dels at Rätvisa, Vitterhet, Sâkerhet och Näringar. Som handel, och intet fritänkeri, förer Hedningar hit; så likna våra Kyrkor inga ödemarker; och minst ibland alla den, som bär namn af en GUSTAF. Hvad des prydnad angår; brister ingen för Domkyrkan, som äger i sjelfva namnet en makalös.

Christinä Tempel förer oss en märkelig dag til minnes: en dag, som hvarken kan, eller bör, vid detta tilfälle, målas. När et Afgudahus fordom gick i rök; föddes en Hjalte, mächtig nog, at sätta et annat verdens underverk i stället. När Tyska Kyrkan miste sit prål; bragtes en Svensk och Christelig ALEXANDER i ljuset. GUSTAVER hafva städfe fruktat Gud; och EDER HÖGHET torde, med den Alsmägtiges bistånd, ej allenast upbygga vår Stad, som en GUSTAF ADOLF; utan ock, efter Sin Höge Stamsfars exempel, i Svenska bröft återställa Christendom och Seder. Triumphera, Götheborg; och förnya din härlighet! Dine väktares röst uphafve sig i bägge tornen; och dina Kyrkor vare framdeles Svenska!

Skal jag ytra mig om et annat Tabernakel här i Staden?

i Staden? Det Reformerta svarar, i fleras tankar, emot namnet. Här föragtas en gammal Catholik, och i Lutherdomen ännu bibehållen, ofed, at, under helgade hvalf, och mot en stinkande ränta, göma förgångelsen: en sak, som Konunga-Lik, och balsamerade kvarlesvor, ej medföra. Det var i mera nymodig smak, som våre halfve Trosförvandter bygt härom året. Architecturen röjer en blandning af Christelig sparsamhet, och driftig hushållning. Utan at tillstyrka någöndera moden; finner jag doch, öfver och under Ängelska Kyrkan, mycket dugeligare, fast ingalunda til Helgedomen hörande, Reliquier.

Kringom torget upstiga flera Tempel; bland andra prälar et, helgadt åt Rätvisan: vackert utantill, och prydt invärtes. Et Förmak åt Praxidice saknas ej heller. Frimureriet dyrkas ock här i Staden: klapper med händern, J Salomoniske Bröder!

Afgudarne förgås; men om jag nämner en Heimdal, en Tyr och Brage; det är Mercurius, Mars och Apollo; som hafva både Tempel och Offer-altar, hvar efter sine dyrkares vilkor: torde meningen vara så begripelig, som oanstötlig. Saken är god: Handeln äger Packhus och Järnvåg, et lysande Magasin, och flera ståtliga hvalf, utom andra dyrbara boningar: Lärdomen är ej husvill; och Tapperhet njuter Inquartering. Enighet uphöje folket; och glädjen dele sig til alla Stater!

Vis up, du krönte Borg, en mängd af Fabriker; och prunka med et Bruk, som försäkrar dödeligas elände! Vid Nya Lödese blänker et lika Triumphera, Götheborg; och lyse stenhus öfveralt i Staden!

Jag fer ut åt älfven, och blir varse flera för-
vandlingar, än Baron Holberg, och Riddaren Na-
fo, beskrifvet. Hårda berg äro nedhugne til
väg; och vestre Förstaden upter så många för-
ändrade skaplynnen, som intagne tomter. Där
Grosseurer äro Torpare, kan ock intet annat
väntas.

Smärre hamnar, luffhus, plantager och trögär-
dar, täfla med lastageplatfar och lullebodas: nö-
get och nyttan om företrädet.

Triumphera, Götheborg; och gläd dig öfver
en prächtig utfigt, ej olik den vid Chelsea! Skåda
med fågnad en på djupet planterad Masteskog!
Han bär en ansenlig del af Sveriges atkomst och
tarfvor, fölgagteligen vår säkerhet och näring;
älfvensom Ekerne uti Dodona gäfvu både Guda-
svar och bröd i Saturni tid. Flagger, j Skepp,
återkomne från Canton; och, j kölar, som kluf-
vet Venetianske Golfen, hopper i Götha älf af
glädje!

Triumphera, du krönte Stad; och frögda dig
af et Hvarf, inkräktadt ur Neckens eget rike;
hvilken gjort af djupa vatnet land, och spelat med
tvänne Elementer!

Flagger, j Skepp; och Öjarnes Inbyggare, va-
rer ej stilla! Skynderhit med er välsignelse, stran-
dens afföda! GUSTAVER skydda näringar;
och för at hedra sille-fångsten, kommer et GUDA-
PAR hit, när efterdömen saknas; och hvad in-
hemskt är, näpligen smakar Götheborgske vrakare.

Vår läkre Stad har väl icke Potofi, kanske ska-
deliga, grufvor; men väl en outöfelig, som äger
gemenskap med Cagliarys och St. Ubes ådror,
och

och mycken likhet med Holl- och Ängeländarnes. Fast afkomsten blifvet öfvermåttan yrkad, och grufvo-drängarne fordra någon rast och hvila; styrka doch nyare tidningar til vanlig flit och täflan. Skynder, j Skepp, öfver Nordfjön; och förer nya ladningar til Hamburg! Imedlertid utviser denna redd et Patriotiskt arbete.

Seglom ifrån det åldriga Hvarsvet, där arbetet fjuder, där bräderna ramla, där årorna skramla, där seglen rifvas, och vindarne täfla om valplatsen. Nu leka de på vatnets yta; nu vända de sin vrede til närmaste berg: omsider förena de sit ras i fyra vingar; och den klagande fågen arbetar ouphörligen, utan at undfly sine förföljares grymhet.

Triumphera, Götheborg; och lyft ögonen up til en oöfvervinnelig Fästning, et torn i djupa farvatnet. Här studsade Tordönens egen Son, när han draget sig i tyfthet fram, men betäkt af sin sköld, och flere grönskande lagrar, skyndade med fulla segel förbi vår eldsprutande klippa. Denna kastar, i vårt återvundna lugn, inga bomber öfver vattubrynen, om icke mot simmande spöken och hvalfiskar. Bastionerne bära väl inga sillebodas, canoner öfverhöljas ej af tunnor: men om spjut förvandlas i harpuner, och en tärande fästning har en närande Borg utmed sig; lyckönskar jag våra tider. Hvad omväxling af tankesätt, at sådane anläggningar fallet en Commandant i hågen? Lyckeligare framtid, när en vidstråktare förfarenhet stadgat et sundt Öconomiskt omdöme! Triumphera, Götheborg; och utvidga dina näringar!

Hvad ser jag vid Billingen? Några drukna Gal-
lerer.

lerer. J vingade Fästen, refer up edra hufvuden. Namnet är återvunnet: hela Familien står under Amiralitetet.

Ingen ting under Solen är varagtigt. En af *Birger Jarl* anlagd, och uti Historien frägdad, gränse-fästning emot Norige, hvilken Danmarks ärefulle Konungar, och vår Nädigsta KRON-PRINCESSAS Äld-Fader, den *Andre FREDRIC*, och *Fjerde CHRISTIAN*, ej utan blodig hand, intaget; samt en stor GUSTAF ADOLF helre med guld och silfver, det är med en million Riksdaler, än med Underfätares blod, igenlöft: et gammalt Älfsborg är ej längesedan såldt åt någre Storhandlare, för tusende gånger bättre köp. Det torde, kan hånda, duga til en tarfvelig iskällare; men skyddar förnämligast et tempel, invigd til öfverflöd; hvars ugn och altar röker utan uppehåll: en verkstad, hvaruti hundrade tusende bouteiller, såfängelighetens offer, blåsas. Så förvandlas jord och aska til skinande kras-faker: en nyttig erinran, huru människlig glans är ovaragtig; och at inga, på samma ställe tilverkade, flaskor frälssa deras ägare från en gemensam bräklighet.

Det förstås, Alranädigste KRON-PRINS, at ingen våltalighet räcker til, at tekna alt, hvad EDER HÖGHET med et ögnakast intager; och mine likar, fastän med tilhjelp af flere Vitruvier, ej begripa. Vår Unge HJÄLTE skynnar, och mit tal likaledes. HANS Höghet låter ingen ting undgå sin upmärksamhet. Skansar, Cortiner, Glaciner och Raveliner; Laboratorier, Krut- och Tyghus; Lazareth, Hospital, Fattigstugor, med Barn- och Koppympnings-hus; altfam-

man tages i nådigt ögnafigte. Skulle då Martis Söner glömas? Nej, om den Preufiske Monarken fåjar alle Soldater i verlden; har Des Höge SYSTER - SON en Mönster - Herres ögon. Här, som annorstädes, åro handgrep Preufiska, svängningar Preufiska, marcher Preufiska; men Svenska skott ickedesmindre Svenska. Triumphera, Götheborg; och njut, inom dine murar, all trygghet! Din ordning är olastelig; dina prydnader oförviteliga; din beqvåmlighet stor; och din säkerhet, helst åt sjökanten, ovårderlig.

Jag ser åt Örtegårdarne, för at måla deras hårlighet; men hösten har allaredan skördat plantagernas prål, och frukten nederfallet af träden. Jag ser åt nya Lödöse, för at upgräfva des minnes - märken; men fördublade salvor höras, och et GUDA - PAR vänder sina ljus åt Norden.

Up, Landsmän! Up, Götheborgs Inbyggare! Följer med nya lyckönskningar DERAS HÖGHETER på vågen; och välsigner en refa, hvilken har et, ej mindre fågnesamt, och för hela Manhem saligt, än för TVÄNNE Himmelska Hjertan ömt och kärt, ändemål! Triumphera, du krönte Stad; och lät en cuphörlig glädjeröst, inom dine vallar, höras! Röst af quarner, röst af mycket vatten, röst af luftens invånare, röst af hvita och svarta djur, som kallas människjor; ja, röst af trummor, af valthorn, af pukor och trompeter; röst af himmelskriande gevär.

Et GUDA - PAR vänder sina ljus åt Norden. DET skyndar öfver berg och backar, genom Sveriges öken. Yfverboar, görer vägarne jämne!

DERAS

DERAS HÖGHETER hafva, vid genomfarten, uplyft Halland och Skåne: tvänne Provincer, som varet fordom en ömkelig Theater, hvarpå Svenskar och Danskar upträdt, och aldrig utan blod slutat forge-spelet: tvänne Provincer, som påminna oss ån om segerrika tåg, ån om dryga nederlag. Om *GYLDES* Doter skånkt hela Seland åt *SKÖLD*; en namnkunnig Stamfar åt Oldenburgska Slåkten: så har Dannemark, uti dessa Län, intet annat afftådt, ån en gammal Brudskatt åt Svenske Prinsar. Det har ock, inom et hundratal, vunnet återstod i flera verldar. Triumphera, Sverige! ja, dryper, j magra fält, af himla-dagg; och, j vördige skogar, rusker edra Kronor! Det är den Gyldene *PRINSEN*, och Lyfande *PRINSESSAN*, som i år hedrar, och framdeles omskapar er ohyggelighet.

Nu möter en värdig utsig, och mera dräglig, om ej nögsam, fart. Huru skönt är et Land, af sjöar och lundar omgifvet? Tacke Logare, jag vågar ej til din strand; och *Lofö* gömer dens afka, som var ensam i stånd, at fatta din härlighet. Et *Guda-Bröllop* framkallar våra sagoljud; men Götheborg har ingen svan, som drifrar inom dit vatten.

Triumphere Carlberg; och frögde sig Stockholm, öfver et Biläger! Hufvudstaden uplyses af högtidelighet! Människjor födas ej, som plantor, ej heller Prinsar i trä-scholor. Nej, giftermål är en Himmelsk inrätning; och ägtenskap en kvarleva från Paradiset. Et Rike vinner ofta mer genom en Mirthen-krans, än med fördubblade Lagrar.

Triumphera, Stockholm; och förfakra vår lyksalighet!

salighet! Hvad Dannemark ofta sedt, och Svi-
thjod af ålder önskat; hvad detta Land af en blid
Himmel, i flera tider, sig utlofvat; nämligen, at
en Högboren Yngling, och infödd Arf-Förste,
måtte, medan Konungen ännu lefver, genom Hög
Ågta Förbindelse, förvissa Des samtid om lugn,
och framtid om Thron-Följare: detta skänker
ofs omsider en för vårt och fleras väl vakande För-
syn. Triumphera, Stockholm; och dölj icke din
sälhet!

Stäm in, Christiansborg; och, Köpenhamn, ut-
brist i dräpeliga fågneljud! Det är icke något nytt,
at Svenske Drottur heratit sina Gemåler från Sköld-
ungars Hus. Et Rike, som varet fordom bebodt
af vandrande Celter och Cimbrer; et Rike, som
hela 2000 år fädt af handlande Nationer besök;
et Rike, som legat i vapneskifte med det stridba-
rafte folk under solen; och satt en Marius, tillika
med flere Romerske Hjältar, i bestörtning; et Ri-
ke - Kan jag icke säga rent ut, Dannemark?
Om något land i verlden, har ovägerligen detta
varet Hjältars och Hjältinnors Amma. Danne-
mark har därföre, så väl i äldre, som nyare, tider,
förärat Prinsessor åt Sverige: ja, Själfva Drotninge-
namnet likar altför mycket första Danska Prin-
sessan, som bytt om Caractere i Svenska Häfvet.
Triumphere Köpenhamn; och frögde sig Watnets
Herskarinna!

Vi slute nu våre Seger-fångar; och kröne Tak-
sägelsen! Falle både Svenskar och Danskar neder
för Konungen öfver alle Konungar, och förene
sine suckar! Blifve Nordmänner åter et folk! och
knyte Detta Himmelska PAR en oslitelig vänskap!

Skiljes ej Stats - interessen från Deras, som regera Staten! Ja, blifve dessa Nordiska Riken med samma band, och ägta kärlighet, som Tvänne Kongeligas Hjärtan, sammanknutne!

Stjornan, som upgådt af VASA'R, uplyse Norden; och Spiran sönderkrossa Sveriges fiendar, om någre gifvas! Men vare människjo-kärlek dyraste stenen i Kronan; och blottas ej svärdet utan trång! En Konung är mächtig, som herskar öfver många: stor heter den, som är med Underfätares minne fädan. Triumphere Svea Land, och prise Gud för dylik Öfverhet!

GUSTAVER och CHRISTIANER förelyste Prinssar; och Christenheten slås ej om et utrymme, som afskär både säkerhet och nöge! Ja, ryte det ena Lejonet aldrig mot det andra! Ty hvarom hafva Nordiske Kämpar stridt ifrån Hedenhö? Männe icke litet mull, undertiden en befäst ort, oftast en obrukad torfva, varet hela föremålet? Likasom människjo-blod vore den endaste must och mårjel, hvarmed jorden skal göras bärande! När et land af politiske mätismän aldrig skattas efter vidden, utan efter godheten, det är folke-mängden; synes forntiden haft en helt annan uträkning; och med större flit arbetat på förödelse, än GUSTAVER och FREDRIKER på förkofran. Det äro Scandianer, som i blodiga krig hugget hvarandras senor af; liksom deras hufvudsak varet, at, til utseendet, förstöra sine fiender, i sjelfva verket sig sjelfve!

Svarer, J Krigare, hvarföre jordens yta så förblindat Er? Hvarföre plöjes ej hafvet? Hvarföre förädlas ej metaller? När sjelfva läget gör af Sverkar och Danskar handlande Nationer; hvad annat,

nat; än mörker, hindrar dem, at draga Vexel på större Riken?

○ Triumphera, Nord; och utplånes minnet af gammal uselhet! Vare den enda täflan hädanefter, Yfverborne mellan, mögelig, hvilketdera Folket skal oftare förekomma det andras önskan, och hundra sig med efterdömen. Stridbare Göther kaste sina vapen, när de se, med hvad fördel et land eröfras, som af inflyttande Colonier, med bilar och sprängningar, utan vapnebråk, vinnes! Danska Marinen, Europas lille spegel, vare den Svenskas eftersyn! Och nyare Vikingar upammes vid Suratt och Canton! Skänke där- emot Sverige både Dannemärk, och större krigande Magter, en lärdom, rörande millioner ogifte Stridsmän. I hedentima voro Mars och Venus bästa vänner; och Turkarne tillägga gifte Soldater än i dag rangen för ogifte. Männifkligheten tål ej, at Soldaten skal i fred, och således på flera vis, ödelägga världen. Triumphera, Svea Land; och förekom all öfverklagad folkbrist!

Ändteligen vare detta Välsignade G U D A- P A R en dubbel Underpant af tiltagande sålhet! Blifve vår Oförliknelige KRON-PRINS ej mindre Kornfäll och Årfäll, än Lagerprydd och Stormächtig, med tiden! Blyes ock ingen Prinsessa vid det hedrande namnet *Fridkulla!*

Möte Sveriges FÖRSTE DES och Fäder- neslandets *Hulde Föräldrar* i sällaste tilstånd! Omfamnes HAN glad af DES *Kongeliga Syskon;* och före Sin Utvalda BRUD i Majestätets armar! Ja, finne vår Nådigsta KRON-PRINSESSA Sin egen, uti Landets *Högälskeliga Moder,* igen;

och intage samma rum i Tidebökren, som LO-
VISOR och ULRICOR!

Vår vanliga bön är helig: LEFVE KO-
NUNGEN! LEFVE DROTNINGEN!
Grönskes och utvidges hela KONUNGA-HUSET!
Jag får nu Christeligen, och utan anstöt, lägga
til: *Lefve både Dansk och Svensk, och Preussisk, och
Ängelsk, Öfverbet! Ja, lefve Konungar i hela världen;*
och finne Mönster så framdeles, som fordom,
i GUSTAVER, FRIDERIKER och CAR-
LAR! Triumphera, Svea Land; och uphög dig!
Lyft up dit ögnahvarf; och utvidga din ära, til
verldens yttersta tid!

Land; och öfver alla öfver-
Andra en vare sig äro
B A R. Upp för att jag
Blive värdig att bli
den Konung som i den
mägga, med en i
vid det hedra
Mått Sverige FÖRST
resunder till förvar i
lännes HAN glad af
och töre sin Uvalda
Ja, ännu vår Nådiga
Svea Landet Höfveliga
och

SÅNG.

1. CHORET.

ZÖNER af DOMALDER

Førde sin Dødske Smert

ZYSTREN * af MYKILATTER:

DROTTA vor Himmes vænne.

Sjunger, i søenste Skaden,

SANGSTYCKEN.

GUSTAF, en ZIR for Jordan,

Søger i København.

Sjunger en Høg FÖRSTINNA,

Skaph, at bjertes vinud!

Sjunger, i sine Gøder;

SKÖDUNGA DOTREN värt

GUSTAF i Nøgets fann.

2. CHO-

* Se Botins Ukast til Sv. Folkets Riksdag, bl. 24.
 ** Se Svets Rikes Historie, Delen i Bondet, bl. 2.
 † Se Pontoppidans Atlas, Tom. I. bl. 242.

I. CHORET.

SONEN utaf **DOMALDER**

Förde från Danska Stater

SYSTEMEN * af **MYKILATER:**

DROTTA var Hännes namn.

Sjunger, j Svenske Skalder,

YNGLINGARS ** ÄTT i Norden!

GUSTAF, en ZIR för jorden,

Segrar i Köpenhamn.

Sjunger en Hög FÖRSTINNA,

Skapad, at hjertan vinna!

Sjunger, j vitre Göther;

SKÖLDUNGA † **DOTREN** möter

GUSTAF i Nögets fann.

2. CHO-

* Se Botins Utkast til Sv. Folkets Historia, sid. 34.

** Se Svea Rikes Historia, 3 Delen, 1 Bandet, sid. 3.

† Se Pontoppidans Atlas, Tom. I. sid. 242.

ARF-KONG uti Svea Rike,*

Mången varet Makalös;

Men Förmäld är utan Like,

Nästan ifrån Hedenbös.

Manhem, kan du mer begära,

Til bevis af Himla-skygd,

Än en återvunnen Ära,

Genom Prinsar i din Bygd?

- * Arf-Konung, eller infödd Efterträdare på Thronen, Arf- och Kron-Prins, och närmaste född Arfinge til Kronan, m. m. brukas, som likhaltiga ord, uti våra Historier. Konung ERIC den Fjortonde kallas af v. Dalin Arf-Konung, år 1559. At denne Kron-Prins år 1542 blifvet på fått och vis förlofvad med en Fransök Prinsessa, torde vara en Historisk hemlighet; men hvarken blef något Giftermål af, ej heller var Han ännu Kron-Prins. Utomdes märkes, at Konung JOHAN den Andre giftes, medan Konung CHRISTIAN den Förste regerade; var ock tilförene förlofvad med Konung LUDVIGS Doter af Frankerike: men icke kan JOHAN förmodeligen räknas til Swenske Kron-Prinsars antal. ERIC den Tofte och HÅKAN, Söner af MAGNUS Smek, blefvo väl i unga åren gifte; men icke som Kron-Prinsar, utan som Sam-Konungar med Deras Fader. Swenske Konungen WALDEMAR vart äfven gift,
innan

innan Des Fader-dog, med Prinseßan SOPHIA af
 Dannemark: Han var likväl aldrig Kron-Prins, utan
 Konung, och Son af Birger Jarl. Altså kan Sverige
 näppligen uppvisa någon Arf-Kong, eller infödd Kron-
 Prins, antingen gifd, eller förmäld, ifrån flera hun-
 drade år, til närvarande glada tidehvarf.

Men Förmäld är utan Lik.

Nästan ejän Hedershö.

Skonhem, kan du mer begära.

Til bevis af Hög-lygd.

Arf-Konung, eller äro på Thronen, Arf-
 och Kron-Prins, och äro till Kronan
 in er brukas, som äro, uti värs Historier,
 Konung ERIC den fjärde kallas af v. Dalin Arf-
 Konung, år 1559. At denne Kron-Prins år 1542 blev
 vet på fäst och vis förlöfad med en Fransisk Prinseß,
 torde vara en Historisk hemlighet, men hvarken blev
 något Giftermål af, ej heller var Han ännu Kron-Prins,
 Natomes märkes, at Konung JOHAN den Andra gif-
 tes, medan Konung CHRISTIAN den Fjärde rege-
 rade; var och tillförene förlöfad med Konung LUD-
 VIG S Dotter af Frankrike: men icke kan JOHAN
 förmödeligen räknas til Swenske Kron-Prinsers antal.
 ERIC den Tofte och HÅKAN, söner af MAGNUS
 Smek, blefvo väl i unga åren gifte; men icke som Kron-
 Prinsar, utan som Swensk-Konungar med Deras Fäder.
 Swenske Konungen WALDEMAR var äfven gifte,
 innan

www.books2ebooks.eu